

Minnen från 5. rörliga spärrbataljonen av Torsten Johansson

Har efter möte med Ro/Mj Claes Hagland rekonstruerat en del av 5.spärrbataljonens historia. Claes var under många år bataljonens stabschef och på slutet bataljonschef.

Själv var jag med i bataljonen från grundutbildningen (GU) 1974 till och med krigsförbandsövningen (KFÖ) 1983 varefter jag, enligt chefen för Stockholms kustartilleriförsvaret, "förrådsställdes" som chef för batteri SA 2 (Söderarm) under ett år i avvaktan på uppsättandet av 2. kustartilleribataljonen.

Det skriftliga underlaget om bataljonen är (hittills) ganska tunt varför rekonstruktionen till del är tagna ur våra gemensamma minnen.

GU och GKU (grundläggande krigsförbandsutbildning) för bataljonen genomfördes 1973/74. Osäker om bataljonschef men vill minnas att det var Jan-Axel Thomelius. Vet bestämt att jag var chef för 501. stabsbatteriet och att Håkan Syrén var chef för eldledningsplutonen och Björn Pihl pjäsplutonchef på 502. kustartilleribatteriet. GKU genomfördes huvudsakligen inom Stockholms skärgårds norra område men även i Gävleområdet med gruppering Hamrånge/Norrsundet.

Bataljonens första SÖB (Särskild övning befäl) genomfördes några år senare i Valdemarsviksområdet och var helt inriktad mot bataljonens kommande utgångsgruppering i Grytområdet. Bill Norén var då bataljonschef och Claes Hagland stabschef.

Bataljonens första KFÖ (Krigsförbandsövning) genomfördes 1980 och då huvudsakligen inom Stockholms skärgårds södra del. Bosse Strömgren var bataljonschef och Claes Hagland ställföreträdande bataljonschef. Jag var chef för 501. stabsbatteriet och Håkan Syrén chef för 502. kustartilleribatteriet. Hela bataljonen grupperade under ett moment på Utö.

Bataljonens andra GU och GKU genomfördes 1982/83. Övad bataljonschef var Bengt Persson vill jag minnas. Jag var övad chef för 502 kustartilleribatteriet. Vi övade och utvecklade då med stor hjälp av förbandsinstruktörer (FBI från Karlskrona kustartilleriregemente, KA2) extrem snabbgruppering i efterhand med kanonbatteriet. Bataljonen ögrupperade en del under GKU. 502. kustartilleribatteriet grupperade såväl på Yttre Gården som på Mällsten.

Bataljonens andra KFÖ genomfördes 1983 med Håkan Syrén som bataljonschef och genomfördes med fulltalig bataljon. Efter mobilisering i Dalaröområdet gick bataljonen till Svea Ingenjöreregemente, Ing 1, i Almnäs, för några dagars utbildning. För 502. kustartilleribatteriet innebar detta utbildning och övning i strid i efterhand.

Från Almnäs gick bataljonen motormarsch mot utgångsgruppering i Grytområdet med uppsamlingsplats (USA-plats) i Norrköpingsområdet.

Vid framkomst till Grytområdet på sent på natten övade och prövade 502. kustartilleribatteriet strid i efterhand med gruppering på Ekön. Eldorder gavs till batteriet stående på väntplats cirka 5 km från avsedda grupperingsplatsen och eldtillstånd gavs till pjäserna vid inryckning i grupperingsterrängen. Målbekämpningen inleddes med reservmetoden pjäsvis eld med pjäschefen som eldledare. Under seriens gång kopplades batteriets enheter samman och serien avslutades med samlat batteri i

normalmetod. Övningsledare var Mats Wigselius. Efter att ha avvärjt framträngande gick kustartilleribatteriet tillbaka i skyddsställning.

Följande natt gjorde fienden förnyat försök med framträngande mot området varför batteriet återigen framgrupperade och tillämpade samma förfarande som vid den tidigare serien men denna gång sköts en serie om drygt 100 skott vilket gav möjlighet att öva totalfunktion av batteriet under strid.

Efter dessa två stridsinsatser/serier genomfördes sedan enbart en mindre förevisningsskjutning med batteriet för Militärbefälhavaren.

Från Grytområdet omgrupperade sedan bataljonen via överskeppning, ombesörjd av ingenjörförband, över Slätbaken till Vikbolandet och Bråviken där övningen avslutades.

Under övningen stod bataljonen som värd för en fältlunch med HKH Kronprins Carl Gustaf.

Bataljonens sista KFÖ genomfördes 1990 med Ro/Mj Claes Hagland som bataljonschef.

En av förutsättningarna var att 5. spärrbataljonen och 6. kustjägarkompaniet skulle ingå i en kommande nyorganiserad amfibiebataljon vilken då var inför uppsättning.

Övningen var en förberedelse inför denna omorganisation varför deltagande delar ur 5.

spärrbataljonen var enbart bataljonstab och 501.stabsbatteriet. 503. robotbatteriet och 504.

minspärrtroppen genomförde omskolnings-KFÖ mot nya robot- och minsystem i särskild ordning och

501. stabsbatteriet var ju redan avsett för Gotland. 6.kustjägarkompaniet deltog i sin helhet,

kompanichef var major Ingemar Wemmenhög.

Detta var den sista övning där 5.pärrbataljonen deltog som förband.

Reflektioner över epoken Rörlig Spärrbataljon

Vid 70-talets inledning var erfarenheterna och kompetensen vid Stockholms kustartilleriförsvaret och Waxholms kustartilleriregemente (SK/KA1) av rörlig tjänst begränsade och omfattade i huvudsak det grundtilldelade 15,2 cm kustartilleribatteriet m/37 och ett antal kustjägarkompanier.

Med uppsättandet av 3. och 5. rörliga spärrbataljonerna påbörjades en bredare

kompetensuppbyggnad av rörlig tjänst vid SK/KA1. Detta kom att få vidare konsekvenser.